

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ (від грец. γαστήρ — шлунок, έντερον — кишка і ...логія) — розділ науки про внутрішні хвороби, що вивчає причини, механізми розвитку, клінічний перебіг, методи діагностики, лікування та профілактики захворювань органів травлення. Згадки про діагностику та лікування захворювань шлунк.-кишк. тракту зустрічаються в працях Авіценни, Гіппократа, К. Галена. Як самостійна наука Г. сформувалася у 1-й пол. 19 ст. зі створенням системат. опису захворювань органів травлення, виразки та раку шлунка, цирозу печінки та розробленням функціон. методів діагностики шлунк. секреції. Розвиток Г. в Україні пов'язаний з іменами *В. Образцова* та *М. Стражеска*, які працювали над удосконаленням методів клініч. обстеження хворих, зокрема глибокої ковзної топогр. пальпації органів черев. порожнини, а також методів діагностики перигастриту, перидуоденіту, ентериту, коліту, апендициту. Подальше вивчення захворювань шлунка (зокрема виразк. хвороби), підшлунк. залози, печінки і жовч. шляхів здійснювали *Г. Бурчинський, В. Василенко, М. Губергріц, О. Губергріц, В. Іванов*. Сучас. тенденцією розвитку Г. є включення до її складу нових розділів фундам. наук, зокрема молекуляр. генетики та біології, імунології, онкогастроентерології. Нині створено лабораторії для діагностики та фармакопрепарати для лікування гострих та хроніч. гастроентерол. захворювань. Широко застосовують рентгенол. методи дослідж.: рентгенокимографія, ангиографія, релаксацийна дуоденографія, холедоходуоденографія, черезшкірна холеографія, комп'ютерна та магнітно-резонансна томографії. Розроблено методи ендоскопіч. дослідж. стравоходу, шлунка, дванадцятипалої кишки, підшлунк. залози, заг. жовч. протоки, товстої кишки. Перспективним є застосування в Г. новіт. технологій, зокрема впровадження відеоендоскопіч. методів дослідж. шлунк.-кишк. тракту з використанням спец. капсули, що містить мініатюрну відеокамеру, а також

проведення ультразвуку. дослідж. органів черев. порожнини через ендоскопічні датчики. Відкриття *Helicobacter pylori* та деяких ін. бактерій та вірусів призвело не лише до перегляду уявлень про етіологію та патогенез, а й до зміни методів лікування цих захворювань. Важливим напрямом в Г. є діагностика захворювань органів травлення за допомогою дихальних тестів з використанням стабільних ізотопів. Гол. наук. дослідж. сучас. вчених-гастроентерологів України спрямовані на поєднання новіт. досягнень у суміжних галузях біології та медицини, вивчення патогенет. механізмів захворювань органів травлення та обґрунтування методів їхнього лікування. Розробку цих питань здійснюють н. с. Інституту гастроентерології АМНУ (Дніпропетровськ) та колективи під керівництвом представників київ. школи гастроентерологів *І. Дегтярьової, О. Коркушка, В. Передерія, А. Свінцицького, Н. Харченко*, харків. — *О. Бабак, Т. Звягінцевої*, донец. — *Н. Губергріц*, а також *В. Вдовиченка, Ю. Решетилова, В. Чорнобрового*. Захворювання органів травлення у мед. ВНЗх вивчають у курсі внутр. хвороб, а також на кафедрах педіатрії та хірургії. Науковці каф. Г. Київ. мед. академії післядиплом. освіти заснували нац. школу гастроентерологів, гепатологів України. Координацію роботи гастроентерологів здійснюють Укр. гастроентерол. асоціація та міські товариства гастроентерологів.

Рекомендована література

1. Бабак О. Я. Хронические гепатиты. К., 1999;
2. Харченко Н. В., Порохницький В. Г., Топольницький В. С. Вірусні гепатити. К., 2002;
3. Передерий В. Г., Ткач С. М., Скопиченко С. В. Язвенная болезнь. Прошлое, настоящее, будущее. 2003.

Н. В. Харченко, Н. Д. Опанасюк

Бібліографічний опис:

Гастроентерологія / Н. В. Харченко, Н. Д. Опанасюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-28840>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).